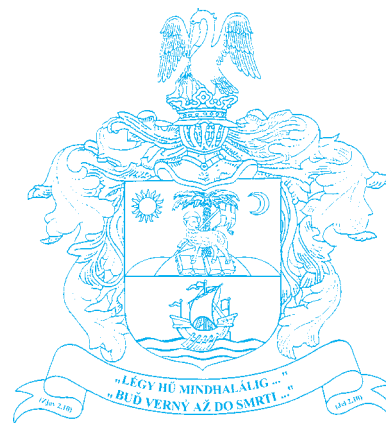

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

XC. évfolyam

12. szám

2019. december

Ára 35 cent

JÖJJETEK IMÁDNI!

E sorok megírásának idején jelent meg egy hír. Angliában egy keresztyén értékeket valló közösség egy félperces kisfilmet készített, melyben egy fiatal pár egy bölcsőben fekvő gyermeknek örül. A pár másodperc alatt úgy változik a kép, hogy ugyanez a pár „átalakul” a bibliai kori Máriaivá és Józseffé. A hír pedig az volt, hogy bizonyos hatóságok nem engedték a kisfilm leadását, mert túlságosan vallásosnak tartották. Erre mintegy parafrázisként megjelent egy kisfilm, ahol egy, a napjainkban élő fiatal hölgy ajándékdobozt nyit ki, és az abból előkerülő szép, piros táskának örül. Pár pillanat múlva megjelennek a pásztorok, sőt a három királyok is, ajándékként a házigazdának egy üveg bort is hoznak, és így együtt örvendeznek a szép, piros táskának. Nem tudom, hogy ennek a két filmnek milyen utóélete lesz, de egyik oldalon nagyon rávilágít a mi világunk visszásságára, a másik oldalon pedig a karácsonyi ünneplésünket is nagyon erősen karikírozza. Mert az valóban fölfoghatatlan, hogy a vallásszabadság idején miért nem lehet keresztyén bizonyágtételt tenni akár ebben a formában. A másik oldalon pedig ott, ahol a karácsonyt megünnepelik, azt hogyan teszik. Mivé lett a karácsony? Nagyon sok esetben a piros táskák imádásának alkalmává válik.

A karácsony üzenete azt mondja el, hogy Isten a legnagyobb ajándékot küldte el ebbe a világba. Az Istennek adunk hálát ezen az ünnepen, hogy úgy szerette a világot, hogy egyszülött

Fiát adta. Nem véletlen a karácsony történetének bibliai leírása. Az angyali seregek sokasága, a pásztorok, a távolról érkező keleti bölcsék mind az Istent dicsőítik, és neki adnak hálát. Ebben a bibliai üzenetben minden benne van, ami a karácsony ünnepével kapcsolatosan fontos. A mennyei magasságban Istent dicsőítik az angyalok által. A pásztorok személyében a mindenkori, egyszerű emberek jelennek meg, akik meghallván az örömhírt azonnal elindulnak, hogy megkeressék az Üdvözítőt. A bölcsék története pedig arról szól, hogy ez az üzenet az egész emberiség örömhíre. A világ távoli sarkából eljönnek Betlehembe, hogy leboruljanak az igazi király előtt. A mi ünneplésünknek az a kérdése, hogy magasztaljuk-e mi is a Megváltót? Nagy veszélye az ünnepnek, hogy Isten helyett mi magunkat imádjuk, és imádatjuk a szereteteinkkel. Amikor a Teremtő helyébe teremtett valóság akar lépni, akkor téves úton járunk. Az Ószövetség erre azt mondja, hogy ez a bálványimádás. Mert valóban szépek a családi közösségben eltöltött órák, de áldottá csak akkor válik, ha a középpontban nem mi magunk, nem is a gyertyafényes hangulat és az ajándékok kerülnek, hanem az az isteni szeretet, mely beleszületett ebbe a világba.

Hangozzék fel nagyon sok templomban és gyülekezetben, de még több otthonban a karácsonyi örömhír egyik himnusza: „Ó, jöjjetek, imádjuk, Ó, jöjjetek, imádjuk az Úr Krisztust!”

Géresi Róbert

Adventi imádság

Atya, Fiú, Szentlélek Istenünk, drága Megtartónk, Megváltónk és Megszentelőnk!

Köszönjük, hogy ma is letekintesz a mennyből ránk, mert látni akarod, hogy van-e köztünk értelmes, aki keres Téged. Köszönjük, hogy vagy, és bennünket látogatsz meg a mi bensőnk didergése, fagyos hangulatunk és szeretetlenségünk ellenére.

Köszönjük, hogy a te szereteted mindig megmarad, mert Te ma is Igéd és Lelked által megszegyenyítesz bennünket. Gyűjts össze bennünket, hogy örüljünk Isten népe közösségében Neked és áldott szavadnak! Jöjj felénk, és engedd meg, hogy egymásnak örüljünk a Te áldó jelenlétben! Segítsen jobbod ma is, hogy támogatásod felemelje a tántorgó szívűeket! Építsen ma is Lelked ereje, hogy vigasztalásod megvilágosítsa a szegények, az özvegyek és az árvák földhöz ragadt és sötét ösvényét. Megvalljuk, hogy Te okosan megpróbáltál bennünket, de mi elbuktunk.

Hálóba kerítettél minket, nehéz terhet raktál a hátunkra, hol tűzbe, hol vízbe jutottunk, de kivezettél és megtisztítottál, mint az ezüstit. Világosságod kész mindent rendbe tenni a mi sötét életünkben. Kérünk, hogy gyógyítsd be irgalmad csodájával azokat a sebeket, amelyeket egymáson ejtettünk, hogy a Te segítségével hatalmas dolgokat vigyünk véghez ebben az adventi időszakban is, hogy a szeretet és a hűség jeleit hordozzuk önmagunkon a mi nagy Főpapunk, a drága Úr Jézus Krisztus által. Könyörgünk, hogy üdítsd fel lelkünket ebben az áldott várakozásban, hogy mindig Hozzád folyamodjunk, és lássuk a Te hatalmas tetteidet. Kérünk az élő igédért, itt állunk most trónodnál és esdeklünk, hogy szólj hozzánk. Engedj közeledbe szent Istenünk a Jézus Krisztusban a Szentlélek Isten munkálkodása által! Ámen.

Buza Zsolt

LEGYÜNK ÉBEREK ÉS JÓZANOK!

A legutóbbi, novemberi bibliaóra a szokásos éneklés után a Bibliakalauz szerint Pál apostol Thesszalonikaiakhoz írt első levelének (1Thessz 5,1–11) az értelmezésével folytatódott. Így adventhoz is közeledve adódott a kérdés, hogy mi, jelenlők hogyan készülünk Krisztus Urunk második eljövételére.

Pál szerint az „Úr napja úgy jön el, mint éjjel a tolvaj. Amikor azt mondják: Békesség és biztonság, akkor tör rájuk hirtelen a romlás ... Ti azonban, testvéreim, ... a világosság és a nappal fiai vagytok, ... nem az éjszakáé, sem a sötétségé. Akkor ne is aludjunk, mint a többiek, hanem legyünk éberek és józanok!” De tulajdonképpen, hogyan is kellene ébereknek és józanoknak lennünk, mert az apostol bizonyára nem arra gondol, hogy a keresztyéneknek ténylegesen alvás nélkül kellene virrasztaniuk a már évszázadok óta és még ki tudja meddig tartó várakozásban, ami fizikai és biológiai képtelenség is volna. Pál természetesen Krisztus és általában a bibliai szerzők példáját követve a jól bevált képletes beszédet alkalmazza ebben az esetben is.

Személyesre fordítva a szót, hétköznapi nyelven szólva talán nem tévedek nagyot, ha azt gondolom és feltételezem, hogy a csaknem fél évszázada megboldogult édesanyám sem azt várná el tőlem, hogy nap mint nap a temetőben, a sírhelye mellett gubbasszak; úgy Krisztus Urunk sem azt várja tőlünk, hogy minden gondolatunk állandó rettegésben, éjjel-nappal csak ő körülötte forogjon, elhanyagolva minden más kötelességünket. Hanem inkább az Ő, illetve a Mennyei Atyánk akaratát szem előtt tartva – ami össze van foglalva a Tízparancsolatban, illetve a Hegyi beszédben – igyekezzünk élni a dolgos hétköznapijainkat és a kevésbé dolgos pihenőnapjainkat is. „Ha szerettek engem, megtartjátok az én parancsolataimat, én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, ... az igazság Lelkét” (Jn 14,15).

Ha pedig minden igyekezetünk ellenére alkalmatlanok vagyunk mindenben megfelelni a nem kis törvényi elvárásoknak, márpedig sajnos elég gyakran azok vagyunk, akkor vegyük elő az „imaszövegünket”, de fohászkozhatunk anélkül is reggel, este vagy a kettő között is bármikor és bárhol, hogy ne kelljen rettegnünk a végső idők eljövetelét. Sőt, inkább örvezzhessünk az Úr napja eljövételének, megbékélve Istennel, emberekkel és önmagunkkal is, és hálaadással ünnepelhesük ebben az évben is a várva várt, szó szerint is legragyogóbb (főleg, ha még friss hópelyhek is ünnepi díszbe öltöztetik az ilyenkor amúgy is fényárba és fenyőfás dekorációban úszó utcákat, tereket), de ugyanakkor talán a legmeghittebb, legbensőségesebb, legszebb családi ünnepünket, Isten Fia születésnapját, a karácsonyt.

Vass István

Juhász Gyula: Karácsony felé

*Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.*

*A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű igézet,
Ilyenkor decemberben.*

*... Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Beheggesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.*

*... És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.*

(1902)

Aaron Burden

KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR

A karácsonyi ünnepkör az adventi időszakokkal kezdődik, mely a karácsony központi ünnepét megelőző négy hetes időszakot jelöli. Maga az elnevezés a latin „adventus Domini” (az Úr eljövetele) kifejezésből származik. Már az antik világban is használták e megnevezést az istenség eljöttére, a római korban pedig az uralkodó hivatalba lépését, a tartományokban való megjelenését jelentette. Az általunk ismert advent története a Kr. u. 5. századból származik, amikor Perpetuus toursi püspök a karácsonyt megelőző hat hétre bőjtöt egybekötött előkészületi időszakot hirdetett meg. Az itáliai ún. Capuai Epistolában jelenik meg először a négy adventi vasárnap a 6. századból, Nagy Gergely pápától – akinek nevéhez a gregorián énekek is fűződnek – származnak az első adventi prédikációk. Bod Péter úgy véli, hogy III. Ince pápáig (1198–1216) vezethető vissza az a hagyomány, hogy a négy adventi vasárnap Krisztus négyféle eljövételére utal: 1. testben; 2. megtéréskor a szívben; 3. halálunk óráján; 4. az utolsó ítéletkor. Az Üdvözítő megszületését megelőző négy évezredre is szokták vonatkoztatni ezt a négy hetet.

Napjainkban az adventi időszak szinte elengedhetetlen jelképe az adventi koszorú. Ez a hagyomány 1839-ig nyúlik vissza,

amikor Johann H. Wichern evangélikus lelképásztor a hozzá tartozó árvaház gyertyatermében hatalmas szekérkerék csillárt készíttetett, melyet húsz kicsi piros és négy nagy fehér gyertyával díszített fel. Ez a „találmány” egyre népszerűbb lett az evangélikus templomokban, sőt, némely német közösségben még ma is ápolják ezt a – huszonnégy gyertyával díszített „kocsikerek-koszorú” – hagyományt. Napjainkban inkább a négy gyertyával díszített, fenyőágakból készült adventi koszorút használják a református templomokban is.

Advent negyedik vasárnapja utáni héten ünnepeljük Jézus Krisztus születésének napját, a karácsonyt. Sokáig úgy vélték, hogy az ünnep elnevezése a latin „incarnatio” (megtestesülés) szóból ered, ám nyelvtörténeti kutatások szerint a szláv „kracsun” (téli napforduló) az alapszava. Jézus Krisztus születésének pontos ideje ismeretlen számunkra, bár az 1. században fontosnak tartották Jézus születését, gyermekélettörténetét, amint azt Máté, Lukács, János evangéliuma is tanúsítja, de külön nem ünnepelték ezt az eseményt. Az első két században a hittudósok tiltakoztak Jézus születésének megünneplése ellen, mondván, hogy a Szentírásban csak a pogány uralkodók születésnapját ünneplik. Ezért az ősegház ünnepei között

első helyen Jézus váltságműve, második helyen pedig a vízkereszt állt.

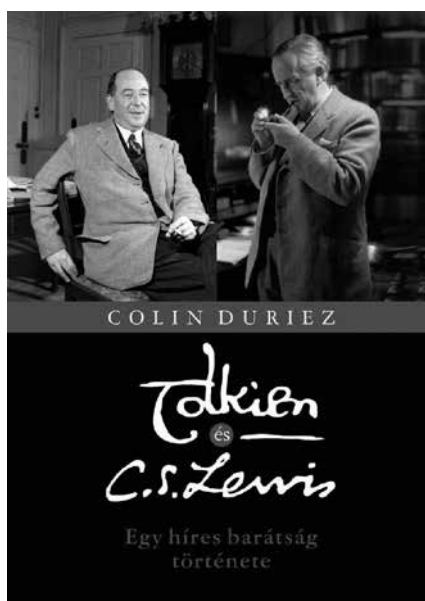
A Kr. u. 4. században élő Szír Efrém keleti egyházatyja a vízkereszthez kapcsolta Jézus születése napját. A nyugati keresztények úgy vélték, hogy a két ünnepet külön kell választani egymástól, és december 25-re tették Jézus születése napját, melyet kétféle módon szoktak magyarázni. Az első „ősi elképzelés szerint a világ teremtése tavasszal kellett történnék, s március 25-e lehetett a teremtés első napja. Akkor pedig az új teremtés kezdetének is ekkor kellett lennie. Viszont, ha Jézus március 25-én fogantatott, december 25-én kellett megszületnie” – olvashatjuk Szénási Sándornál. A másik vallástörténeti magyarázat szerint pedig a Római Birodalomban népszerű, téli napforduló utáni napisten ünnepe – „dies invictis Solis” (győzhetetlen nap ünnepe) – helyét vette át Jézus születésének napja. A nyugati kereszténység körében Nagy Konstantin uralkodása idején (Kr. u. 306–336) alakult ki a karácsony, majd hamarosan el is terjedt ez a december 25-ei ünnep. Az ősegház döntése óta eltelt bő másfél évezred alatt a karácsonyhoz számos jelkép, népszokás társult.

Fritz Beke Éva

OLVASÓLÁMPA |

COLIN DURIEZ: TOLKIEN ÉS C. S. LEWIS

Egy híres barátság története

Tolkien és Lewis – két ismerős név a fantasy irodalom kedvelői előtt, akik A Gyűrűk Ura és a Narnia krónikái által váltak különösen ismertté. A két író, az Oxfordi Egyetem oktatóit, a középkori irodalom és az észak-európai mitológia nagy kedvelőit, csaknem négy évtizedes barátság kötötte össze. Duriez külön-külön tanulmányozta a két író munkásságát, és ezen kívül számos – a mű végén felsorolt – tanulmányt használt fel a két nagy elme barátságának leírásához. A mű egyes fejezetei kis jelenetekkel kezdődnek, melyekhez a két író életrajzi adatai szolgálnak alapul. A könyvből kiderül, hogy Tolkien hite nagy hatással volt Lewis ateista életére, aki idővel maga is hívő lett, megnyitva elméjét, szívét az evangélium előtt, és regényeiben tovább tudta adni a keresztényen

üzenetet. A két tudós és író sokat vitázott egymással, kölcsönös kritika mellett az elismerés sem maradt el. Lewis pl. úgy vélte, hogy A hobbit című regény olvasója még csak evezget Tolkien csodálatos tengerén. A Narnia krónikái viszont sokat köszönhet Tolkiennak: „Ő volt az, aki kitartóan érvelt az utalások szintjén megmaradó keresztény kommunikáció mellett, és saját könyveiben ezt gyakorolta” – írja Duriez. De vajon milyen hatással volt Lewis Tolkienre? Mi kötötte őket össze, és miért tisztelték egymást, mi okozta a kettejük közti nézeteltéréseket, miként élték át életük tragikus eseményeit – ezt is megtudja az olvasó a Harmat Kiadó gondozásában megjelent műből, mely a 21. században egyre népszerűbb két író életét mutatja be.

fbéva

BERZÉTE HAJDANI ERŐDTEMPLOMA

Fritz Beke Éva

Folytatjuk lapunk októberi számában megkezdett sorozatunkat, és a berzétei református templomot mutatjuk be, mely az augusztus 31-i, Gótikus út mentén tett ismeretterjesztő kirándulás második – Szilicét követő – állomása volt. A csoportot a Berzétei Református Egyházközség gondnoka, Pozman János fogadta, majd a templom történetéről és a gyülekezetéről a helyi lelkipásztor, Mudi Róbert számolt be.

A lelkipásztor elmondta, hogy 2002-ben került a berzétei református gyülekezet élére, és hamarosan megkezdtek a feltárási munkálatokat. Nagy a valószínűsége, hogy a mai berzétei templom elődje, védfallal körülvett erődítmény lehetett. Erre utal a napjainkban mellmagasságban látható lőrések elhelyezkedése, és a furcsa szerkezetű, 7×7 m alapterületű mai templomtorony, mely a szakemberek szerint az erődítmény részét képező három szintes óratorony lehetett, és állagmegóvó javítása 1804-ben történt. A gömöri műemlékek sorát gazdagító, eredetileg Szűz Máriának szentelt templom 1243-ban épült, és az első írásos említése az 1330-as évekből származik. Az épületet a XV. és XVIII. század során többször átépítették. A lel-

kipásztor elmondta, hogy a templom legöregebb része – a környéken könnyen beszerezhető kő építőanyag helyett – jó minőségű agyagból égetett, drága téglából épült, mivel patrónusai módos emberek voltak. Erre a gazdagságra utalnak a legelső vakolatrétegen megőrződött freskótöredékek is, ugyanis a szegényebb gömöri templomok falait mésszel szokták lekenni, míg a gazdagabb településeken a külső és belső falakat is freskókkal díszítették. A berzétei templom restaurálása során rábukkantak egy Szent Kristóf ábrázolás, valamint Szent István, Szent László és Szent Imre freskójához tartozó glória maradványaira is. Nagyon értékes leletnek számít a templom külső falán található, korabeli építőmester – Michael Kovats 1641 – fennmaradt kézjegye. A templomhajó oldalán látható az eredeti gótikus bejárat, ahol napjainkban a belépőnek alaposan fejet kell hajtania. A templom közelében lévő kriptát a Máriássy család címere díszíti. A templom alatti Hámosi-kripta bejáratát 1790-ben falazták az épülethez.

A templom belseje több értékes részletet rejt magában. A szentély keresztboltozata a XIV. században épült, és zárókövét ötágú csillag díszíti, mely szimbólumot hajdan a gyógyító szerzetesrend használta. A XVIII. század második feléből származó későbarokk szószék oldalán az eddig ismert egyik legöregebb életfa-ábrázolás látható. A szószék koronáján a Máriássy család címere, a hangfógó alján pedig Szentlélek ábrázolás látható. A szószék támláján megfigyelhető a Tízparancsolat-ábrázolás különlegessége, a IV. parancsolat III. jelölése. A református templomok jellegzetes eleme a szószék melletti mőzesszék, és vele szemben egy barokk pad helyezkedik el, melyben a gyülekezet patrónusai szoktak ülni.

A berzétei református gyülekezet kis létszámú, ám élni akaró közösség. A templom legnagyobb értéke, hogy Isten itt élő népe mindig fontosnak tartotta Isten házát, és folyamatosan javította,

csinosította, bővítette azt, ezért gyakorlatilag minden ismert építészeti kor stíluselemei megtalálhatóak rajta. Jelenleg 126 magyar református él a községben – és mint az elődök – ők sem tétlenkednek. Ezt bizonyítja a rendszeresen megrendezett tanévkezdő istentisztelettel egybekötött templomkerti fesztivál, a gömöri evangelizációs esték, vagy a sok kis projekt mellett a nagy álom, a család típusú gyermekotthon megépítése. A lelkipásztor elmondta, hogy már hagyománnyá váltak ezek a rendezvények, és bizony volt idő, amikor az egész Kárpát-medencéből mintegy száz–százhusz motoros is érkezett ilyenkor Berzétére. Több motoros azóta megkeresztelkedett, konfirmált is a berzétei református temp-

Fritz Beke Éva

lomban. Vannak évről évre visszatérők, de újonnan érkezők is szép számmal. A templom egyik oszlopán egy művészi módon kivitelezett emléktábla látható, melyet az ötven éve vagy a még régebben konfirmáltak készítették egy 2009-ben megrendezett találkozó alkalmából. Az emléktáblán rovásírással is fel van tüntetve az üzenet az utókor számára. „Mert az Ige örök. A történelmi korok, a politikai és egyházi vezetés is változik, a lelkész sincs a szószékhez betonozva, viszont az élő és ható Ige, aki megítéli a szívnek indulatait, Ő örök” – vallotta a gyülekezet lelkipásztora.

Fritz Beke Éva

ALKALMAS IDŐ?

Az idő relatív, múlása attól függ, milyen helyzetben vagyunk. Amikor jók a körülményeink, szeretnénk, hogy hosszú ideig tartson, az, ami történik, szeretnénk, ha lassan múlna. Amikor szenvedés van, akkor rövidíteni akarjuk, szeretnénk, hogy hamar elmúljon a fájdalmas időszak, szeretnénk, ha megrövidülne az a napok.

Az időre úgy tekintünk, mint amit rendelkezésre kaptunk, és fokozatosan elkopik, elmúlik. De jó lenne, ha nem azt figyelnenk, nem úgy érzékelnénk, hogy múlik, hanem úgy, hogy telik, mint egy üres pohár, amibe sok mindent önthet-

tünk, és csak tőlünk függ, hogy mi lesz az, amivel megtöltjük.

Szemléletváltásra van szükségünk, hogy az időt telni lássuk, és ne múlni. Akkor már nem a hossza számít, nem az lesz fontos, hogy sok időnk legyen, hanem az, hogy mivel lesz megtöltve, hogy milyen lesz a minősége, mi lesz a tartalma.

Isten ígéje ebben az adventi időben is eligazítást ad nekünk: „Ezért tehát, amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel” (Gal 6,10a), vagy „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak” (Ef 5,15–16).

Jó lenne, ha időnk minősége lenne a fontosabb, mint a hossza, mert nem mind-egy mire használjuk. Kihasználjuk-e az alkalmas időt? Mi az, ami alkalmas? Felismerjük-e az alkalmat? Míg időnk van, van alkalmunk, hogy azt tegyük, amire az Úr elhívott. Átadjuk-e neki az időnket, hogy Ő tegye alkalmassá?

Adventi időnkben is gondoljunk arra, most van az alkalmas idő, most van még idő jót tenni, helyrehozni, megbocsátani, lezárni, újrakezdeni. Idő, ami nem a miénk, hanem az Úr adta nekünk, hogy megtöltsük aszerint, amit Tőle kaptunk.

Csontó Aranka

ÉLŐ REMÉNYSÉG

Előadássorozat a veszteségfeldolgozásról

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Diakóniai Központja november 21–23. között Élő reménység címmel konferenciát és továbbképzést szervezett gondozók és lekipásztörök részére veszteségfeldolgozás, gyászfeldolgozás témájában. A konferencia gerincét dr. Szarka Miklós református lelkész és klinikai szakpszichológus előadásai adták. Az Egyházunkban is ismert előadó ezúttal is gazdag szakmai tapasztalatáról és mély hitéről tett tanúbizonyságot. A királyhalmeci Diakóniai Központban összehívott segítő szakemberek az első napon a halandó és halódó ember kríziseiről hallhattak. A krízis okozója nagy mértékben az is, hogy manapság a halál tabuizálódott, azaz sokan már nem az élet részeként gondolnak a halálra, és mint témát is kerülik, így azonban megfosztják magukat a felkészülés lehetőségétől. A második nap délelőttjén a haldoklás és a halálig kísérés nehéz feladatait és tapasztalatait mondta el a jeles szakember, délután pedig a résztvevők is lehetőséget kaptak kisebb csoportokban egy mélyebb, bensőségebb beszélgetésre. A konferencia záró napján a gyászfolyamat fázisai és a lelki segítség sarokpontjai adták a témát. Az eddig elmondottakból talán úgy tűnhet, hogy egy igencsak „gyászos” hangulatú összejövetel volt. Azonban ez nem igaz. Szarka Miklós hangsúlyozta, hogy az orvostudomány és a pszichológia együttesen le-

tudja ugyan írni, hogyan halunk meg, de arra nincsen igazi válasza, hogy honnan jöttünk, és hová tartunk. Utóbbi kérdésekre csak a keresztény hit és reménység adhat feleletet. Élő reménység nélkül a gondozás és lelki kísérés is nehéz, mert azt szaktudással nem lehet pótolni. Ezt a hozzáállást igyekeztek megalapozni a reggelente elhangzó áhítatok is, amelyekben Molnár István lekipásztor és a Központ munkatársai szolgálták igei biztonyságtételével. Demeter Ibos Henrietta, a Diakóniai Központ igazgatója megszólalásában elmondta, hogy a szeretetszol-

gálatban mindig is fontosnak tartotta a házi gondozásban résztvevők szakszerű ápolása mellett a lelki gondozást is. Megköszönte az olaszországi Valdens Egyház Otto per Mille Alapítványának támogatását, amely nélkül a konferencia nem valósulhatott volna meg. Az összejövetel imaközösséggel zárult, amely során a diakóniai lelkész imádkozott a gondozottakért és a gyülekezetekben élő rászorulókért. Mindenért Istené legyen a dicsőség!

Haris Szilárd

CSÁJI PÁL

1902. április 20-án született Nagydán. Tanulmányait szülőfalujában, majd a Sárospataki Református Kollégiumban végezte. Visszaemlékezésében így ír a kollégiumi évekről: „Másod- és harmadéves koromban nem volt útlevelem. Szökve járogattam át a határon. 1921. szeptember elején jól megpakolt ekhós szekéren csempésztük át teljes diákhalmiainkat Felsőlác és Buzita között, fényes délben, amikor ebédelni mentek a fináncok. (...) Át is jutottunk minden baj nélkül. Mértékletes áldomást ittunk rá nagynénémnél a hernádvécsei bicskanyitogató borból. Garadnán felismertek bennünket a magyar katonák, és tréfálkozva segítettek fel batyuinkat a miskolci vonatra. Nagy a pataki diák becsülete – és a szökési kihágás is vir-

tusszámba ment.” A 8. osztályt Rozsnyón fejezte be, majd teológiát tanult Sárospatakon. Az I. lelkészképzés vizsgát 1924-ben Sárospatakon, a II. lelkészképzés pedig Rimaszombatban 1926-ban tette le. Hat hónapos katonai szolgálat után Szepsibe került segédlelkésznek, majd ugyanitt megválasztott lelkészként szolgált. 1929 októberétől 1930 júliusáig Halléban és Bonnban 1–1 szemesztert töltött az ottani egyetemeken. A két világháború között az Abaúj-tornai Református Egyházmegye tanügyi, belmissziói bizottságának és az egyházmegye számvevőszékének is tagja volt. Szepsi lelkészkedése idején saját költségén gyümölcsöst telepített a lelkesi földekre. A gyülekezeti munka számára létrehozta a Református Otthont.

Az 1938-as államfordulat után tagja volt a tanítók, a polgári iskolai tanárok és a járásbírók igazoltatási bizottságának. Szepsiben megszervezte a polgári iskolát és a Hangya Szövetkezetet. Rendszeresen publikált a Református Egyház és Iskolába és a Sárospataki Református Lapokba. 1942-ben Kassán vallásoktató lelkészek, majd 2. világháború után helyettes lelkész Abaújszinzán. A csehszlovák–magyar lakosságcsere folytán átkerült Magyarországra, ahol több helyen segédlelkészként szolgált. 1952-ben a Ráday Levéltárhoz került, ahol haláláig a dunamelléki egyházkerület levéltárosa volt, és egyháztörténeti kutatásokat is végzett. Több dolgot nyomatásban is megjelent.

Tömösközi Ferenc

AZ IMA EREJE

A pozsonyi református gyülekezet kis csoportja gyűlt össze 2019. október 20-án Pozsonyban, a Kecse úti temetőben, hogy kétnyelvű megemlékezés keretében Balogh Elemér sírjánál közösen idézték fel a nehéz kezdeteket. Buza Zsolt, a Pozsonyi Református Egyházközség lelképásztora az Eszt 5,7 és Jak 3,13–18 alapján szólt az emlékezésre összegyűttekhez. Elmondta, hogy amint Eszternek a királyhoz intézett kérése meghallgatásra talált, úgy talált visszhangra Balogh Elemér lelképásztor és a pozsonyi refor-

mátusok fiatal gyülekezetének imája a legfelsőbb Királynál. Az ima és a keresztényi magatartás meghozta eredményét, és 1912. október 31-én letették a pozsonyi református templom alapkövét. A templomépítő ősök magatartása ma is példaértékű. „Az isteni bölcsességből táplálkozó magatartás, amelyik nem részrehajló és nem képmutató. Ezzel a magatartással lehet békességet teremteni, ezzel a magatartással lehet magot vetni, és ezzel a magatartással lehet az igazság gyümölcsét aratni, és templomot emelni.

1912. október 31. a pozsonyi reformátusok magatartásának az eredménye, amit Krisztusra alapozva és Krisztussal megélve cselekedtek. Hathatós ügyük csak Krisztussal és mindentől megtisztító hatalmával valósulhatott meg. Egyedül Krisztus munkálta ki bennük azt, hogy mi ma Isten előtt állhatunk” – mutatott rá az isteni, bölcs gondviselésre a lelkipásztor.

BZS, fbéva

| MEGEMLEKEZÉS

Papp Dániel (1938–2019)

Papp Dániel 1938. május 18-án született a Komáromhoz közeli Izsa községben. Édesapja preoráns tanító volt. Az elődök

mindkét ágon az egyházat segítő szolgálattevők voltak. A kitelepítés az ő családjukat is érintette. Ekkor a rokonoknál, Győrben járt iskolába testvérelével együtt. A polgári iskolát már Komáromban végezte, majd 1953 és 1956 között a gimnáziumi évek következtek. 1957-ben kezdte meg tanulmányait Prágában a teológián, ahol 1962-ben lelkési oklevelet szerzett. 1962. november 11-én állt szolgálatba, mint esperesi káplán. Ebben az időben Perbetén és Érsekújváriban szolgált. 1963 és 1964 között Rimaszombatban püspöki káplánként teljesített szolgálatot. A kápláni éveket követően 1964. október 1-jén került vissza Perbetére, és 1965. december

19-én mint megválasztott lelképásztort iktatták be hivatalába. Itt szolgált egészen 2008. május 18-ig, amikor is napra pontosan 70 éves korában búcsúzott a perbetei és udvardi gyülekezeteitől, ahol 44 évet szolgált. 1971-ben családot alapított, és a házasságból két gyermekük született. Minden alkalmat rendszeresen végzett, erről a következő számadatok tanúskodnak a legjobban: 489 alkalommal keresztelt, 507-en tettek vallást hitükről az általa pásztortolt gyülekezetekben, 209 jegyespárt adott össze, és 490 testvérét kísérelte utolsó útjára; templomot újítt, és vigyázott az egyházi ingatlanokra.

Erdélyi Zoltán

TÖBBET TENNI, MERT TÖBBET KAPTUNK

Október első vasárnapján a zempléni egyházmegyében évek óta presbiteri találkozót tartanak. A házigazda most, október 6-án is a kiskövesdi gyülekezet volt.

A találkozó haszna, hogy ébren tartja a presbiteri szolgálat megújításáról való gondolkodást. Néhány éve a sárospataki teológia kihelyezett képzést biztosított az egyházmegyében a presbiteri szolgálat elmélyítésére. Ez, azóta is téma a lelkész közösségben.

A találkozó áhítattal kezdődött, amelyet Mt 5,44–48 alapján Szopó Ferenc szentesi lelkész tartott. Igemagyarázatában a presbiterekhez mint többre bízott egyháztagnakhoz szólt. A többet mindig Isten munkálja ki az életünkben. Ez nem humánus és szimpátia kérdése, hanem a Lélek az, aki többre indít. Ehhez tudnunk kell, hogy mi többet kaptunk Istentől. Hiszen a gyermekei és örökösei vagyunk. Ezért személyes többletünkkel Isten országát munkáljuk. „Nekünk többet kell tennünk, mert többet kaptunk!” – zárta megindító és lendületes igemagyarázatát a lelképásztor.

A találkozó első előadásában a Magyar

Református Presbiteri Szövetség életét és szolgálatát dr. Tóth János, a szövetség békési elnöke mutatta be, aki 2014-ben részt vett egyházunk regionális presbiterképzésén, nem ismeretlen tehát számára közösségünk élete. Az előadó ismertette a szervezet felépítését és működését, hangsúlyozta a presbiterek képzésének fontosságát, a szövetségben való szolgálat előnyeit, mert ez lelkileg összetart, rendszert ad, hatékonyra tesz. Nyomatékosította a konstruktív együttműködés szükségességét a lelképásztossal, és kérte az idő odafigyelését református közösségeinkre.

A második előadás az egyházi tisztségek betöltéséről szóló 1/2018-as törvény

ismertetését adta. Kendi Csaba esperes válaszolt Langschadl István kiskövesdi lelkész gyakorlati kérdéseire. A törvény ismertetésén túl az előadók arra helyezték a hangsúlyt, hogy a presbiterek személyesen átgondolják gyülekezetük presbiteriумának megfelelő létszámát, a presbiterek legfontosabb tulajdonságait, és hogy kik tölthetnék be gyülekezetükben ezt a szolgálati tisztséget.

A szervezőknek, előadóknak sikerült jól gazdálkodniuk az idővel. A helyi nőszövetség által készített szeretetvendégségen volt alkalom beszélgetni a több mint 90 résztvevőnek.

Langschadl István

NEM HATALOMMAL ÉS NEM ERŐSZAKKAL, HANEM AZ ÉN LELKEMMEL!

Szíves invitálásnak tettünk eleget 2019. október 19-e ködös reggelén a Felvidékről hat asszonytestvérrel együtt, amikor is útra kelünk Pápára, hogy részesei legyünk a református ótemplomban megtartott hálaadásnak a Dunántúli Kerületi Nőszövetség 25 éves szolgálatáért. Több mint kétszázan birkóztak meg ezen a reggelen a Kis-Alföldre telepedő tartós párassággal, nem hiába.

Az ígét Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke hirdette a 2Kor 8,7 alapján. A szolgálattelvő elmondta, hogy Isten Szentlelke ajándékozza az élő hitet, és az érzelmeket is letisztítja. Az Istentől való igyekezet és szeretet tele van a mindennapokban megmutatkozó hiteles cselekedettel. Megköszönte az asszonyok szolgálatát, amit az elmúlt huszonöt év alatt az egyház missziójában, Kárpát-medence szerte végeztek. Kérést is intézett az asszonyokhoz, hogy ne csak a gyermekeket és nőket szeressék bele a gyülekezetbe, de szeretgessék vissza a férjeket, fiakat, apákat is Krisztus közelébe.

Bogya-Kis Mária, a Királyhágómelléki Nőszövetség lelkész-elnöke beszámolójában felidézte az ottani nőszövetség kilencvenes években való újraindulását. Az akkor még életben levő idős diakonisszák adták át azt a tudást és emléket, amivel elindulhattak. Elmondta, hogy Szatmárnémetiben a templomépítés az asszonyok csigatészta-készítésével indult el. A kerületben kilenc egyházmegyében mintegy háromezer asszony munkálkodik. Sok leleményesség, összetartozás és a munka élteti a csoportjaikat.

Közös énektanulás gazdagította az alkalmat, többször elénekeltük a Legyen áldás az úton című éneket. A kerületi nőszövetség életéről a nap háziasszonya, P. Tóthné Szakács Zita országos és kerületi lelkész-elnöknő tartott vetített, képes előadást. Elmondta, hogy a nőszövetség a gyülekezet előszobája, ahonnan jó, ha beljebb kerülnek a templomba és az élő templomba is a megszólítottak. Sok nőszövetség megalakult, átalakult és él. De nagyon személy-

függő a sorsa. Öt évvel ezelőtt is mérlegre tette a Dunántúli nőszövetségi munkáját. Hangsúlyozta az elköteleződés és felelősség fontosságát.

Az ötszáz éves jubileumra megújult Pannonia Reformata Múzeumot Köntös László, a Pápai Református Gyűjtemények igazgatója mutatta be. Hangsúlyozta, hogy a hit nem emlék, az egyház nem múzeum, de vannak megőrzésre és korszerű bemutatásra szolgáló anyakönyvei, jegyzőkönyvei, úrasztali terítői és kellékei, amiről mi magunk is meggyőződhetünk. A közös ebéd utáni záró istentiszteleten az ígét dr. Németh Tamásné Schedl Tímea pápai lelkész-nő hirdette. Az ágendát Gállné Medveczky Borbála iszkasztgyörgyi lelkész-nő vezette. Az úrvacsora osztásában a kerületből jelen lévő lelkész-nők szolgáltak.

Igei jókívánásunkat mi is személyesen adhattuk át az anyaországi és határon túli kerületekből jelen lévő képviselőkkel együtt.

Rácz Jolán

HÁLAADÓ ISTENTISZTELET SZESZTÁN

2019. október 13-án hálaadó istentiszteletre került sor a szesztai gyülekezetben. Az abaúji református közösség Istennek adott hálát, hogy 150 évvel ezelőtt épült templomát felújíthatta. A munkálatok költségeit a gyülekezeti tagok adakozása, valamint az anyaország által nyújtott támogatás fedezte. Isten segítségével azonban mindez nem jöhetett volna létre.

Az ünnepi istentiszteleten az igehirdetés szolgálatát Géresi Róbert egyetemes lelkesítő főjegyző végezte az 1Pét 2,5 alapján. Prédikációjában kifejtette, hogy mint eleven kövekből, belőlünk épül a templom, amennyiben szeretet, megbecsülés, alázat, békesség, jóakarát jellemzi emberi kapcsolatainkat. Ezeket a lelki ajándékokat vigyük hálánk jeléül az Úr-isten elé! Orémus Zoltán esperes az 1Kir 8,35–36 alapján Salamon király templomszentelési imádságáról szolt az ünneplő gyülekezethez. Az ókor bölcs uralkodója azt kérte Istentől, hogy hallgassa meg imádkozó népét, bocsássa meg bűneit, és legyen irgalmas hozzá. Ezt adja meg az Úr a szesztai gyülekezetnek is! Parti Tibor helyi lelképásztor kiemelte, hogy egy templom addig képes betölteni küldetését, amíg a benne levők lelkülete és hite krisztusi. A Megváltó Jézus Krisztusba vetett hit tölti meg az egyébként rideg kőfalakat étellel, lélekkel. Szeszta reformátussága pedig élni akar: ősei földjén, ősei hitében! Szesztay Ádám Magyaror-

szág Miniszterelnökségének munkatársa tolmácsolta Németh Zsoltnak, a Magyar Országgyűlés Külügyi Bizottsága elnökének köszöntő szavait. Ezt követően Miklós Ákos, a Magyar Országgyűlés Külügyi Bizottsága elnökének munkatársa a testvériség és összetartozás jeleként Németh Zsolt ajándékát, nemzeti lobogót nyújtott át a gyülekezetnek. Szesztay Ádám hangsúlyozta, hogy a zászló a nemzetért való hitbeli felelősségre emlékeztet; valamint kedvesen megkért: „Küldj egy imát, külhoni testvér, az anyaországi testvéreért!” Szaniszló Sándor komaróci gondnok beszédében elmondta, azokat ünnepeljük ma, akik a régmúltban és a jelenben is a

templomépítés ügye mellé álltak teljes meggyőződésükkel: hittel, reménységgel és bátorsággal. Dienes Péter helybéli gondnok ismertette a gyülekezetet az elvégzett munkafolyamatokról, egyúttal köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik bármilyen módon hozzájárultak a felújítási munkálatokhoz. Az ünnepi alkalmat Szilvási Katalin szavalata, valamint Lacza Bianka, Parti Zsófia és Varga Zsanett citerajátéka gazdagította.

„Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd marandóvá, kezeink munkáját tedd marandóvá!” (Zsolt 90,17).

Dienes Péter

ÉKES DÍSZE LETT NEGYEDNEK A FELÚJÍTOTT REFORMÁTUS TEMPLOM

Nyolcvankét évvel ezelőtt, 1937-ben épült a negyedi reformátusok jelenlegi temploma, mivel az 1786-ban épült elődje a 20. század elejére kicsinek bizonyult. Akkor a régi helyére egy újat húztak, meghagyva azonban annak tornyát. Az idei évben, a Bethlen Gábor Alap támogatásának köszönhetően az egyházközség által a templomon tervezett javítások legnagyobb mértékben éppen ezt a tornyot érintették.

A korábbi beázások jelentős mértékben hagytak nyomot a templom torony felőli oldalán. A régi, megkopott vakolat köröskörül, a templom oldalain is igényelte az újrafestést. Javításra szorult a templom elülső homlokzata, valamint a lábazati vakolat, de a kisebb homlokzati sérülések eltüntetése is már időszerűvé vált.

Nagy odafigyelést igényelt a templom felállványozása az épület magassága és nagy területe miatt. A kivitelező cég két ütemben végezte el mind az állványozást, mind a munkálatokat. A 2019-es évben megvalósult felújítást a gyülekezet már korábban betervezte, de az utóbbi években több, nagy költségvetéssel járó munkát is elvégeztek. Öt évvel ezelőtt a tetőt, két éve pedig a régi ablakokat cserélték le. A templom mostani, külső javítására és festésére várni kellett addig, amíg össze nem gyűlt a szükséges pénzösszeg a kivitelezéshez, illetve nem mutatkozott egy újabb pályázati lehetőség, mely a Bethlen Gábor Alapon keresztül valósult meg. A munkálatok elvégzésére két hónapot szántak, de a kivitelező hat hét

leforgása alatt be tudta fejezni a felújítást. Az épületen végzett munkálatokon kívül sikerült fülhallgatórendszert beszerezni a templomba, hogy a nagyothalló hívek kényelmesen tudják követni az istentiszteletet. A belső megvilágítást is megoldották. A gyülekezeti tagok nem szerették volna, hogy a megújult templom mellett a régi, megkopott kerítés álljon, ezért annak felújítása külön forrásból és az önkormányzat támogatásával valósult meg. Egyedül a torony réz tetőzetéhez nem nyúltak. Legutoljára akkor javították meg, amikor a 2. világháború alatt találat érte. A toldozgatás ugyan látható a tetőn, ami bár nem szép, de különösebb beavatkozást nem igényel, sőt a szakértők sem tartják szükségesnek.

A gyülekezet egyelőre nem tervez nagyobb munkákat, de vannak elképzelések, hogy min lehetne még javítani: a templomlépcső és a parókia felújítása, az udvar további parkosítása, a járdák javítása. A toronybelső szigetelését és festését

is tervezik, amit a közeljövőben önerőből, gyülekezeti összefogással valósítanak meg.

„Hálásak vagyunk, hogy Mindenható Urunk ilyen módon is megmutatja az Ő gondoskodását és kegyelmét, lehetősé-

geket és erőt ad a szükséges munkák elvégzéséhez, hogy törődni tudjunk a ránk bízott ingatlanokkal” – mondta Csonthó Aranka lelkipásztor.

Iski Ibolya

SZÁZ ÉVES MÚLT SÚLYA A JELENBEN

Lelkésztovábbképzés Nagyörzsönyben és Mályiban

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház őszi lelkésztovábbképzőjére november 4–8. között két helyszínen – Nagyörzsöny, Mályi – került sor. Az előbbin a pozsonyi, komáromi és barsi, az utóbbin a gömöri, abaúj-tornai, zempléni és az ungi egyházmegye lelkipásztorai vettek részt.

A nyitó áhítatot Fazekas László püspök tartotta. A továbbképzőn dr. Somogyi Alfréd, a SJE RTK dékánhelyettese; Géresi Róbert püspökhelyettes; Szenn Péter, a Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház püspöke adott elő.

A Trianon okozta kényszerhelyzet előzményei és annak következményei a felvidéki reformátusság életére nézve című előadásának első felében Somogyi Alfréd ismertette az első világháború kitörésétől a Trianonhoz vezető útig történt események sorozatát. Majd részletesebben kitért arra, hogyan érintette a békediktátum a református közösséget. A csehszlovák állam kemény feltételeket szabott a református egyház elismeréséhez: legyen önálló egyház; a lelkészek és tanítók tegyenek hűségüket a csehszlo-

vák államra; hozzon létre az egyház egy szlovák egyházmegyéjét; szakítson meg a református egyház minden kapcsolatot Magyarországgal. Bár a Léván megtartott Zsinat eleget tett a követeléseknek, a csehszlovák államhatalom nem regisztrálta a református egyházat, ami egyértelműen egyházunk magyar jellege miatt történt.

Történelmi sorskérdések feldolgozása a református egyházban címmel tartott előadást Géresi Róbert, aki elmondta, megpróbál impulzusokat adni egy közös gondolkodáshoz, miként lehetne feldolgozni önmagunk számára azokat a kérdéseket, amelyek mindannyiunk életét meghatározzák és befolyásolják száz év kontextusában. „A kisebbségi lét sohasem az önfeladást jelentette a reformátusság számára. A kálvinisták előbb vagy utóbb mindig arra a meggyőződésre jutnak, hogy ők mások, mint a többség. Ez a másság pedig többletet jelent, és küldetéstudatként jelenik meg a kálvinista gondolkodásmódban” – nyomatékosította a püspökhelyettes. A kisebbségi lét miatt többletfeladatot kapott a felvidéki

magyar reformátusság a történelem Urától. Nem azzal kell foglalkoznia, mennyire volt igazságtalan a trianoni döntés, hanem ebben a helyzetben kell szolgálnia és bizonyítást tennie.

Szenn Péter püspök előadásában átfogó képet adott a huszadik század jugoszláviai, majd horvátországi helyzetéről, a délszláv háború pusztító körülményeiről. „Trianonban nincs igazság. De bármit is adott kinek-kinek az Isten, azt a közjóra kell fordítani, hogy mindenki egyesített igyekezettel az egyházat építse” – összegezte gondolatait a püspök. Ma Horvátországban 14 500 magyar él, és ebből mindössze nyolcezren beszélnek magyarul, a reformátusok száma pedig nem haladja meg a három és félezetet.

A lelkésztovábbképző mindkét helyszínén az érintett gyülekezetek lelkészei beszámoltak az óvoda vagy bölcsőde építésének folyamatáról. Ezután dr. Rákos Lóránt jogi tanácsos az új választási törvényt ismertette, míg Bíró Csaba a kötelező tűz- és munkavédelmi képzést tartotta meg.

fbéva, iiski

AZ UTOLSÓ ELŐTTI TÉGLA

Három királyok jótékonyági koncert Berzétén az épülő család típusú árvaház befejezéséért

2019. december 28-án, szombaton 13.00 órától jótékonyági hangversenyre kerül sor Berzétén, az ősi Árpád-kori református templomban, melynek bevétele teljes egészében az épülő család típusú gyermekotthon befejezését támogatja. A hangverseny fellépői: Derzsi György, Kovács Koppány és Vadkerti Imre, a „HÁROM KIRÁLYOK”, akik az Úrtól kaptak ajándékukkal, a hangjukkal szolgálnak a felső-gömöri nyelvhatár piciny gyülekezetében. Jegyek elővételben a berzétéi lelkézi hivatalban, a reffelvidek@gmail.com drótpostán, illetve a 0905/946276-os telefonszámon igényelhetőek. A je-

gyek ára minimum 5,- euró, a szívből jövő segítő adományoknak felső határa nincs. Lehetőség van támogatói jegy megváltására is, ami azt jelenti, hogy személyesen az illető nem tud jelen lenni a rendezvényen, de adományával hozzájárul a gyülekezet álmának megvalósításához. A támogatói jegyet váltók egy-egy, a berzétéi templomnál készült dedikált fényképet kapnak az előadóktól. A rendezvény után a gyülekezet meleg teával kedveskedik majd a megjelenteknek. Minden érdeklődőt szeretettel vár a gyülekezet.

Mudi Róbert

HOZZÁ TARTOZOM

„Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek” (Mt 11,28) – az Úr Jézus hívásával, Virág Szilvia beosztott lelkész tolmácsolásában vette kezdetét 2019. október 26-án a függőségben szenvedők és hozzátartozóinak lelki egészségét elősegítő és támogató alkalom Dunaszerdahelyen, a református templomban.

A függőség ott kezdődik, amikor valamilyen kémiai szer vagy viselkedés kizárólagossá válik az ember életében. Ezt ma a szakemberek gyógyíthatatlan betegségnek tartják. Felépülésre van lehetőség, de odáig keserves út vezet. Vesztések, fájdalmak, szenvedések sorát kell általában megélni a függőnek ahhoz, hogy segítséget kérjen, és a kilábalás irányába elmozduljon – neki tehát aktívan részt kell vennie ebben a folyamatban. A környezeti

nyomás szükséges, de nem elégséges feltétele az előrelépésnek. Az igazi szabadulás azonban az Úr Jézustól jön.

A konferenciára meghívott szakemberek igyekeztek megválaszolni azokat a kérdéseket, amelyek a hozzátartozókat gyötrik – ők ugyanis szeretnének segíteni, ám nem tudják hogyan, mert ebben az esetben bizonyos szaktudásra is szükség van. A függőségben szenvedők és hozzátartozóik lelki egészségét segítő program tehát valós igényekre épül. Fel kell venni a családokat ezzel a tudással, hogy hatékonyan tudjanak segíteni, és a saját életüket tudják minőségesebben élni.

Nagy érdeklődésnek örvendett dr. Nagy Zsolt addiktológiai konzultáns Szerhasználat, függőség, felépülés című előadása. Következőként Lovizer János addiktológiai konzultáns Az addikciók és a család – rendszerszemléletű megközelí-

tés, a megértés és a megoldás megalapozása című előadása következett, valamint dr. Bíró Eszter családterapeuta A transzgenerációs hatás – származási család, saját család, gyermekeink, megkötözöttségeink és a megoldás című előadása is nagyon hasznos tudnivalókat közvetített.

Délután sor került csoportbeszélgetésre is, ahol alkalom nyílt személyes hangvételű bemutatkozásra, problémamegoldásra, tapasztalatcserére. Itt fogalmazódott meg, hogy szeretnénk egy önszervező csoportot létrehozni, aminek tagjai rendszeresen találkozhatnak, és segíthetik egymást.

Hálás szívvel mondunk köszönetet a mi Urunknak, hogy alkalmunk lehetett ezt a rendezvényt megszervezni, és jó reménységgel vagyunk afelől, hogy a hallottak sokaknak segítenek.

Écsi Ildikó

JÖJJ, KÖVESS ENGEM!

Beszámoló az őszi zsinati ülésről

A rimaszombati református templomban november 15-én ünnepi istentisztelettel vette kezdetét a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinata IX. ülésének 10. ülése. Öt lelkészt szenteltek fel, átadták a Pálóczi Czinke István-díjat, és megköszönték a közelmúltban nyugdíjba vonult lelképásztoroknak a több évtizedes szolgálatát.

A kétnyelvű istentisztelet igei szolgálatát Kendi Csaba és Juraj Brecko esperesek végezték.

Az igehirdetés után öt lelképásztor – Hozák Magyar Ildikó, Kovácsné Smatarla Ibolya (Magyarországról), Andrea Korečková, Pavol Jašo, Peter Korpa – tette le lelkészi esküjét, majd felszentelték őket a lelképásztori szolgálatra.

Ezután sor került a Pálóczi Czinke István-díj átadására, melynek névadója a Szlovenszkói Tiszáninneri Református Egyházkerület egykori püspöke. A kitüntetést az egyház életét előbbre vivő és Istent szolgáló életutak elismeréseként 2013-ban alapította egyházunk Zsinata. Az idei év kitüntetettje Balog Zoltán lelképásztor, miniszterelnöki biztos, az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2012 és 2018 között hivatalban lévő minisztere. Géresi Róbert püspökhelyettes

laudációjában emlékeztetett arra, hogy Balog Zoltánnak a közügyekben való szolgálata miatt fel kellett függesztenie lelképásztori szolgálatát, de ennek ellenére mégis megmaradt, és meg is akart maradni lelképásztornak. Rámutatott arra, hogy a határon túli egyházak a közelmúltban eddig soha nem tapasztalt támogatást kaptak. Megköszönte, hogy a felvidéki magyar közösségek, oktatási intézmények és szolgálati területek mind egyikehez érkezett támogatás és segítség. Balog Zoltán köszönetében kiemelte: „A

legjobb úgy magyarnak lenni, hogy hívő keresztyének vagyunk. Ha magas polcra kerül valaki, soha ne felejtse el, honnan jött, és kiket képvisel. Magyarországnak jelenleg olyan kormánya van, amely tudja, hogy a határon túl nemcsak élnek evangélikusok, reformátusok, katolikusok, de támogatja is őket.” A díjat Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok adta át.

A továbbiakban az Egyetemes Egyház vezetése ünnepélyes keretek között köszönte meg nyugalomba vonult lelkipásztorainak több évtizedes szolgálatát. A jelen lévő – Tóth Mihály bogya-gelléri, Sallai Tibor szőlőskei, Szaszák József zempléni, Szabó András nagymegyeri – lelkészeknek egyházunk elnöksége emlékplakettet adott át szolgálatba lépésük és befejezésük évszámával.

A zsinati ülés másnap, szombat reggel a Csillagház előadótermében folytatódott négy tárgysorozati ponttal. Az egyházi tisztségek és a közalapról szóló törvény egy-egy paragrafusának módosítására került sor, valamint szó volt a közalapi törvény további módosításának a koncepciójáról is az Egyetemes Egyház finanszírozásának tükrében.

iiski, fbéva

AZ ÉKÍRÁS REJTELMEI

Ugariti nyelv, irodalom, vallás és kultúra címen tartott nemzetközi tudományos workshopot a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara (SJE RTK) 2019. október 10-én. A konferencia megvalósításában hazai és külföldi felsőoktatási, illetve kulturális és oktatási intézmények is részt vettek. A workshopot Lévai Attila, a SJE RTK dékánja nyitotta meg. Beszédében elmondta, hogy a rendezvény a Szlovák Köztársaság Iskolaügyi, Tudományos, Kutatási és Sportminisztérium által finanszírozott KEGA003UJS-4/2018 projekt keretében valósult meg. A kétéves projekt hivatalos megnevezése, mely 2020-ban fejeződik be: Kalauz az ugariti nyelvhez és kultúrához/Sprievodca ugaritským jazykom a literatúrou. A tavalyi évben már volt e témában egy nemzetközi tudományos konferencia, melynek konferenciakötete hamarosan napvilágot lát, ebben az évben pedig ez a workshop ké-

pezi a projekt részét. A dékán üdvözölte a megjelenteket, majd köszönetet mondott mindenkinek, aki hozzájárult e projekt megvalósításához.

Ezt követően Karasszon István professzor elmondta, hogy az ugariti tudományok kezdete 1928-ra tehető, mely a mai Szíria területén egy váratlan lelet felbukkanásával kezdődött. Az ásatások folyamán a régészek egy, a Kr.e. 2. évezred első felében működő, gazdag kereskedőváros romjaira találtak rá. Az egész leletanyag különlegességét a kánaáni típusú, összefüggő vallásos szövegek képezték, mivel addig csak egy-egy felirat vagy szöveg-töredék állt a tudósok rendelkezésére. „Az volt az érdekes, hogy ezek a mitikus ciklusok végre – saját értékükön – beszéltek arról a kánaáni mitológiáról, ami a héber Bibliában már csak nyomaiban maradt fenn. Ráadásul sok esetben kiderült, hogy nem biztos, hogy mi jól értjük

ezeket a ciklusokat” – mondta Karasszon professzor. Az agyagtáblákon lévő szövegek harminc ékírással jelet tartalmaztak, melyekről csakhamar kiderült, hogy ezek különlegességnek számító betűjelek, ellentétben az asszír-babiloni nyelvben használatos ékírással szótagjelekkel, melyek közül kb. 360 ismert. 1930 tavaszára három korabeli kutató – egymástól függetlenül – megfejtette a szöveget. Ezután Karasszon István az ugariti és héber betűk közti összefüggésre hívta fel a figyelmet, és különféle szavak, szófajok nyelvtani szempontból történő összehasonlítása következett. Közben rámutatott a héber és ugariti nyelvben lévő hasonlóságokra és eltérésekre is, majd a mondattani jelenségek ismertetője előzte meg a szövegfordítást. A workshop résztvevői érdekes ismeretekkel gazdagodtak a nap végére.

fbéva

A RENDSZERVÁLTÁSRÓL

Simon Attila a SJE Tanárképző Kara Történelem tanszékének vezetője és Juhász György, a SJE rektora nyitotta meg 2019. november 12-én azt a 20 panelből álló, a bársonyos forradalom eseményeiről szóló kiállítást, mely az egyetem konferenciaközpontjának emeletén kapott helyet. Ez a kiállítás példaértékű üzenet a mai fiatal generációnak a harminc évvel ezelőtti fiatalság bátorságáról és tenni akarásáról. A kiállítás megnyitója után az érdeklődők egy pódiumbeszélgetés keretén belül kaptak betekintést az akkori eseményekről.

A SJE Református Teológiai Kara, Csáky Pál író, politikus és Öllös László politológus pódiumbeszélgetésével emlékezett a három évtizede lezajlott bársonyos forradalomra. A beszélgetést Somogyi Alfréd dékánhelyettes vezette, aki diákként maga is tevékeny részese volt az 1989-es pozsonyi történéseknek. 1989-ben a magyarok hozták létre az első antikommunista szerveződést a Független Magyar Kezdeményezést, majd pár nappal később a Magyar Diákszövetséget, s mindkét szervezet a kezdetektől az egyéni és kollektív jogokért szállt síkra. A történelmi visszatekintésen túl a beszélgetőtársak megegyeztek abban, hogy a rendszerváltás óta eltelt három évtized nagy hiányossága, hogy még mindig nincs tiszta és egységes magyarságképe a

Fritz Beke Éva

felvidéki nemzetrészeknek. Ez mind nehezebb lesz, hiszen a modern, globalizált világ a maga által diktált kultúrát kiterjeszti a hétköznapi emberekre. 1989 novemberében Dobos László író vetette fel először, hogy egységbe kell tömörülniük a magyaroknak, de ezt a cseh-szlovákiai magyar társadalom differenciáltsága miatt az FMK és a diákszövetség elvetette. Azóta két utat sikerült bejárnia a szlovákiai magyarságnak: az egyik a magyar összefogás, hogy egységes fellépéssel lehessen elérni valamit a többségi nemzetnél; a másik a politikai hovatartozás szerinti szlovák partnerkeresés útja. A beszélgető-

társak megállapodtak abban, hogy eddig egyik stratégia sem vezetett sikerre. Csáky Pál szerint napjainkban a törésvonalakat közösségünkben nem a fiatalok és idősek, hanem a tisztességtelenek és tisztességesek között kell keresni.

A beszélgetés végén értékelték az elmúlt harminc évet, az elért eredményeink tükrében. Csáky Pál és Öllös László egyetértett abban, hogy a felvidéki magyarság a rendszerváltás óta elért legnagyobb eredménye a Selye János Egyetem megalapítása volt.

(pa)

Egyházunk vezetőségének részvétele rendezvényeken

- November 3-án a petőszinyei (Svinica) gyülekezetben beiktatták Marianna Sláviková lelkésznot, az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök végezte.
- Fazekas László püspök áhítattal nyitotta meg a pozsonyi, komáromi és barsi egyházmegyék részére szervezett lelkész-továbbképzőt Nagybörzsönyben, melyre november 4–6. között került sor. Ugyancsak az áhítat szolgálatát végezte Egyházunk püspöke a gömöri, abaúj-tornai, zempléni és ungi egyházmegyék részére szervezett lelkész-továbbképzőn, melyre november 6–8. között tartottak Mályiban.
- A Generális Konvent Elnöksége november 11–12-én tartotta ülését a Királyhágómelléki Református Egyházkerületben, Kölcsey Ferenc szülőfalujában, Szödemezeren. Az ülésen megvitatásra került a jövő évi egységnap, a Szeretethíd és a Kárpát-medencei tanévnyitó szervezése, valamint az elnökségi ülések időpontjai és a 2020. évi költségvetés. Hosszabb beszámoló hangzott el a horvátországi és vajdasági református egyházak életéről, majd pedig a többi egyházkerületben folyó munkáról tartottak beszámolót. Döntés született arról, hogy az oktatási alap közvetítő gyűjtése a szíriai keresztyén iskolák támogatására történjen. Egyházunkat Fazekas László püspök és Porubán Ferenc főgondnokhelyettes képviselte.
- November 15–16. között zajlott a Zsinat IX. ciklusának 10. ülése Rimaszombatban, melynek keretén belül sor került öt új lelkész felszentelésére, a Pálóczi Czinke István-díj átadására és a nyugállományba vonult lelképásztorok köszöntésére.
- November 17-én Peter Pellegrini miniszterelnök meghívására Fazekas László püspök részt vett a bársonyos forradalom 30. évfordulója alkalmából a pozsonyi Szlovák Nemzeti Színházban megtartott megemlékezésen. Ezen az alkalmon részt vettek a V4 országok miniszterelnökei, ill. küldöttei is.
- A Tompa Mihály Református Gimnázium november 23-ai szalagavatói ünnepségének kezdő istentiszteletén az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök végezte.
- November 26–27. között Fazekas László püspök részt vett a II. Nemzetközi Konferencia a Keresztyénüldözésről c. rendezvényen Budapesten, melynek célja a keresztyénüldözés megszüntetéséért folytatott közös küzdelem lehetőségeinek megbeszélése volt. A konferencián az üldözött keresztyének országaiból érkezett egyházi képviselők mellett Európa, Észak- és Dél-Amerika országainak képviselői, valamint Magyarország Kormányának küldöttei is jelen voltak. A konferencián részt vett Orbán Viktor miniszterelnök, Szijjártó Péter külügyi és külügyminiszter, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Németh Zsolt, az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke és Balog Zoltán miniszterelnöki biztos. A magyarországi egyházak részéről köszöntőt mondott Erdő Péter bíboros, Szabó István református és Fabiny Tamás evangélikus püspök és II. Efrém Ignác pátriárka. A külföldről érkezett vendégek között volt Joe Grogan, az USA elnökének belbiztonsági tanácsadója és Gebran Bassil Libanon külügyminisztere is.

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelenése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelképásztorait, gondnokait és iratterjesztőit, akárcsak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb december 20-ig jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőség bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma. Akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlé 2020-ra ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén. Lapunk éves előfizetési díja 6,00 euro. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak a januári számhoz mellékelt pénzesutalvánnyal térítsék meg.

A szerkesztőség

Beharangozó

2020. január 1-jétől 16 oldalon, színes kiadásban, megújult lapszerkezettel és új rovatokkal bővülve jelenik meg a Kálvinista Szemle.

A Pátria rádió református műsorai

- December 22-én, advent negyedik vasárnapján, 7.05 kezdődő Világosságban Erdélyi Zoltán perbetei lelképásztor az eljövendő Krisztusról szól a hallgatókhoz.
- December 25-én, karácsony első napján a Világosság egyházi műsorban 11.00 órakor istentisztelet közvetítésére kerül sor a madari református templomból. Igét hirdet Csiba Zoltán lelképásztor.

A műsor szerkesztője Iski Ibolya.

A Világosság egyházi műsort másnap, hétfőn, 13.05 órakor megismétlik, illetve meghallgatható a Sola rádió honlapján: <http://www.refradio.eu/radio/sola/vilagosság>

Értesítés

Egyházunk is készül a 2020. július 3-5. között, Grazban megrendezésre kerülő Keresztyének Találkozójára. Lehetőséget és felkérést kaptunk az ausztriai szervezőktől, hogy a találkozó alatt szolgálatot teljesítő – 17 évnél idősebb, angolul beszélő fiatalokat – segítők/steward/ delegáljunk a rendezvényre. Az érdeklődők jelezzék részvételi szándékukat a foreign.affairs@reformata.sk e-mail címen!

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno. Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Fritz Beke Éva

Előfizethető a református lelkész hivatalokban és a szerkesztőség címén. Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

E-mail: ksz90kh@gmail.com

Telefon: 035/3212 106

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Szarvas László

Nyomja: Repröffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09